



Teknas politikkdokument om klima, miljø og energi

ANBEFALT AV HOVEDSTYRET 09. 05.2019

Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening

Hovedstyret vedtok i møte 9. mai 2019 at de anbefaler politikkdokumentet om klima, miljø og energi. Hovedstyret gir organisasjonen anledning til å komme med kommentarer til dokumentet med frist 14. august 2019. Kommentarer sendes til innspill@tekna.no

Innledning

Bærekraftig utvikling handler om å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge for fremtidige generasjoner. Vi blir flere mennesker og dette betyr at flere ønsker økt velstand. Utfordringen er å bryte sammenhengen mellom ønsket om økt velstand og høyere forbruk av energi, materialer og skadelige utslipp for klima og miljø. For å oppnå dette trenger vi ny teknologi og politikk som stimulerer til bruk av de beste løsningene. Teknas arbeid med bærekraft er inspirert av [FNs bærekraftsmål](#).

Klimaendringene er en av de største utfordringene verden står overfor. Utslippsreduksjoner er nødvendig for å oppnå et lavutslippssamfunn i 2050.

På klimaområdet legger Tekna til grunn rapportene fra FNs klimapanel, som vitenskapelig faktagrunnlag for arbeid mot global oppvarming. Tekna støtter Norges tilslutning til [Parisavtalen](#), hvor Norge sammen med EU har forpliktet seg til å redusere utslippene av klimagasser med 40 prosent innen 2030. Tekna støtter også Stortingets [klimaforlik](#) fra 2012 og regjeringens forserte klimamål.

Tiltak for å redusere menneskapte klimapåvirkninger må gjøres på energi- og miljøområdet. Tekna anerkjenner at klima-, miljø- og energiltak må vurderes i forhold til hverandre. I mange tilfeller vil tiltak på de ulike områdene ha synergieffekter, men detrekker ikke alltid i samme retning.

Hovedpunkter i Teknas klima- energi- og miljøpolitikk

- Tekna legger til grunn konklusjonene i FNs klimapanel om klimaendringer og Parisavtalens ambisjoner om globale utslippskutt og klimatilpasninger. Tekna støtter det norske klimaforlikets målsettinger, og vil arbeide aktivt for å følge opp ambisjoner og tiltak.
- Klimatilpasning må bli et viktig kriterium i samfunnsutviklingen, spesielt med tanke på arealdisponering og infrastrukturutbygging. Den nyeste kunnskapen må ligge til grunn for nye investeringer.
- Kompetanse bidrar til å løse samfunnets utfordringer. Tekna vil jobbe for å fremme viktigheten av teknologiske og naturvitenskapelige løsninger som bidrar til å kombinere bærekraft, velferd og vekst.
- Norge er en energinasjon som skal videreutvikles. På veien mot lavutslippssamfunnet trenger vi økt forskning, teknologiutvikling og fullskala demonstrasjonsanlegg på en rekke områder og for relevante energikilder.
- Norge bør ta rollen som et foregangsland for å sikre omstilling til en bærekraftig industri gjennom å fortsette det gode samarbeidet mellom næringslivet, forskningsmiljøene og myndighetene. Vi må bidra til internasjonale løsninger gjennom å dele kompetanse og erfaringer.
- Norge bør arbeide for å bevare biologisk mangfold og redusere utslipp av biologisk ikke-nedbrytbare stoffer.

Avsnittene nedenfor representerer et utvalg av FNs bærekraftsmål som rammeverk for Teknas politikk innenfor klima, energi og miljø:

Stoppe klimaendringene (mål nr. 13)

Forskning oppsummert av FNs klimapanel i 2018 viser at menneskeskapte utslipp av klimagasser har ført til en økning i jordas gjennomsnittlige overflatetemperatur på 1 grad Celsius siden førindustriell tid. For å unngå en stipulert temperaturstigning på ytterligere 0,2 grader Celcius hvert tiår framover må menneskeskapte utslipp av klimagasser reduseres kraftig. Tekna støtter Norges tilslutning til Parisavtalen vedtatt i desember 2015 og tiltak for å oppfylle våre europeiske avtaler om klimagassutslipp for å stoppe klimaendringene.

Naturen, bygninger og infrastruktur vil påvirkes av endringer i klima. Kunnskap, infrastruktur og politiske løsninger må fornyes for å kunne møte fremtidige endringer i klimaet. Parallelt med en klimatilpasning må verden begrense utslipp av klimagasser, redusere energiforbruk og utvikle fornybare energikilder. Kunnskap om klimaendringer og klimarisiko er nødvendig som beslutningsgrunnlag i planlegging og investeringer for fremtiden.

Klima- og miljøpolitikken må ha et tverrsektorielt perspektiv, og være basert på oppdatert kunnskap og føre var-prinsippet. De fire største utslippskildene i Norge er olje- og gassvirksomheten, tradisjonell industri, transportsektoren og landbruk. Utslipp fra disse sektorene bør derfor særlig reduseres.

Klimaendringene kan påvirke norsk natur og infrastruktur både gjennom langsiktige virkninger og akutte hendelser som ekstremvær. Rapporten «[Klima i Norge 2100](#)» anslår at vi vil få mer styrtregn i årene fremover. Faren for flom grunnet overvannsproblematikk er økende. Tekna mener det må iverksettes kunnskapsbaserte tiltak for å forebygge skader som følge av overvann og at dette vil kreve et forsterket statlig-lokalt samarbeid. Når skader skjer gjentatte ganger i stort omfang, betyr det at samfunnet ikke er tilpasset det endrede klimaet. Det blir stadig viktigere å kunne forutse og varsle om ekstremvær, flom og skred – for å begrense skader, og for å redde liv.

Tekna vil:

- jobbe for en tett oppfølging av nasjonale og internasjonale forpliktelser. Norge må bidra inn med fagkompetanse for å få det beste beslutningsgrunnlaget og løsningene i klimaforhandlingene.
- at kompetanse om klimatilpasning og klimarisiko implementeres i planlegging og utbygging slik at Norge og andre land er rustet både for akutte hendelser og klimapåvirkning over tid.
- være en politisk pådriver for at Norge utvikler og tar i bruk teknologi som bidrar til utslippsreduksjoner både i Norge og utlandet slik at klimamålene kan nås

Ren energi for alle (mål nr. 7)

Norges energiressurser, herunder vannkraft, petroleum og vindkraft er fellesskapets eiendom. Olje- og gassproduksjon har vært viktig for utvikling av velferdssamfunnet i Norge, og vil fortsatt være viktig i mange år. Petroleumsnæringen er et kunnskaps- og teknologilokomotiv for norsk næringsliv, og kan bidra med kompetanse og teknologiske løsninger for å utvikle mer bærekraftig energi. Å erstatte den fossile energien med ren energi er i mange sektorer den mest effektive måten for å redusere utslipp av klimagasser.

Gjennom langsiktig arbeid og skattelegging av utslipp produseres det nå olje og gass fra norsk sokkel med lavere utslipp av klimagasser enn tidligere. Arbeidet med å redusere utslipp av klimagasser under produksjon av olje og gass på norsk sokkel må imidlertid fortsette og intensiveres. Tekna mener at elektrifisering av norsk sokkel kan redusere klimagassutslippene fra sektoren, avhengig av beliggenhet og ved bruk av fornybare energikilder. Kost/nytte må vurderes i hvert tilfelle.

Den største klimautfordringen knyttet til olje og gass er ved forbrenning og bruk. Energieffektivisering sammen med innføring av nye energikilder er derfor nødvendig for å oppnå ytterligere store reduksjoner av utslipp av klimagasser og for å ha tilgang til nok ren energi. Norge er forpliktet til klimakutt gjennom det norske klimaforliket og internasjonale avtaler. For at Norge skal bli et lavutslippssamfunn i 2050 er det nødvendig med en omstilling av petroleumsnæringen og denne omstillingen må starte nå.

FNs bærekraftsmål slår fast at det er et mål å øke andelen av fornybar energi i verdens energiforbruk. I transportsektoren er fossile drivstoff i dag hovedkilden, til tross for at det i Norge foregår en rask elektrifisering av deler av sektoren. For å sikre en raskere overgang fra fossile drivstoff vil Norge trenge flere fornybare drivstoff tilrettelagt for transportsektoren, sammen med gode incentiver. Energilagring gjennom for eksempel batteriteknologi, hydrogen og brenselceller kan være viktig teknologi for å nå utslippsmålene i transportsektoren også for tyngre kjøretøy.

Strøm til bruk i Norge produseres i all hovedsak fra fornybare energikilder, der vannkraft er den klart største bidragsyteren. Eksisterende vannkraftanlegg må opprustes og moderniseres slik at effektiviteten øker og kan takle framtidige klimaendringer. Økt satsing på bygging av utenlandskabler har bidratt til økt fleksibilitet i det europeiske kraftsystemet og bidrar nå til utfasing av mer forurensende energikilder i Europa.

Forskning og utvikling innenfor vindkraft på land og til havs, solenergi, og hydrogen blir mer aktuelt. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har på faglig grunnlag pekt ut områder i Norge som egner seg spesielt godt til vindkraft. Solceller har stort potensiale for å produsere fornybar energi i byggsektoren og kan gjøre flere bygg til plusshus.

Tekna vil:

- arbeide for raskere implementering av fornybare energikilder og teknologi for energieffektivisering i Norge, slik at klimamålene nås.
- jobbe for en nasjonal strategi for omstilling av olje- og gassindustrien med gode overgangsordninger som ivaretar kompetanse og arbeidsplasser i næringen.
- Støtte videre utbygging av vindkraft basert på faglige vurderinger og der påvirkningen på miljø- og samfunnsinteresser er grundig vurdert
- jobbe for mer energisparing og -effektivisering, spesielt i industrien og eksisterende bygningsmasse.
- jobbe for å få styrket ordninger som stimulerer til flere ENØK-investeringer i næringsliv og private hjem.
- arbeide for at eksisterende bygg opprustes slik at nybygging og energiforbruk knyttet til dette reduseres.
- jobbe for økte bevilgninger til forskning på rene energikilder.

Innovasjon og infrastruktur (mål nr. 9)

«Det grønne skiftet» er et gedigent ingeniørprosjekt som krever en fokusert satsing i Norge. På veien mot lavutslippssamfunnet trenger vi økt forskning, teknologiutvikling og fullskala demonstrasjonsanlegg på en rekke områder. For å sikre fremtidige nye arbeidsplasser trenger Norge en tydeligere satsing på bærekraftig teknologi og industri. Virkemiddelapparatet må brukes effektivt for å stimulere til utvikling av dette.

Statkraft er statens viktigste redskap for utvikling av kraftressurser i Norge. Tekna mener at Statkraft og Statnett fortsatt skal være under statlig kontroll, og at Staten som eier skal ha en forutsigbar utbyttepolitikk. I dag bygges kraftlinjene slik at kapasiteten matcher effekttoppene for forbruk. Et

jevne strømforbruk med lavere effekttopper vil legge til rette for et mer rasjonelt kraftnett i framtiden. Strømkunder betaler i dag for bruk, samt en årlig fastpris knyttet til nettleie. Strømgjengingene bør bli effektbaserte og slik gi forbrukerne insentiver til et jevne forbruk når teknologi som gjør det mulig er innført. Klimaendringer har ifølge NVE ført til et mindre behov for energi til oppvarming av boliger og næringsbygg i Norge. Energieffektive løsninger for kjøling i nye bygg er viktig for å unngå økt energibruk som følge av et varmere klima.

Tekna mener at Norge, på samme måte som EU, må fastsette mål om å effektivisere nasjonal energibruk. Det er behov for å bygge ut Smart Grid-løsninger og andre styringssystemer for energieffektivisering, og for bedre nettutnyttelse og samkjøring av forbruk og produksjon. Tekna ønsker en nasjonal strategi for Smart Grid som inkluderer løsninger for smarte bygg og lokalt distribuert strøm- og varmeproduksjon.

For å nå klimamålene er verden avhengig av mer ansvarlig forbruk og produksjon, men vi må også ta i bruk CO₂-fangst og lagring, spesielt på store punktutslipp fra industrien. Norge er verdensledende innen denne teknologien med erfaringene fra Sleipner og Snøhvit og med omfattende innsats på forskning og teknologiutvikling. Tekna mener Norge bør investere i infrastruktur for CO₂-transport og lagring i Nordsjøen som resten av Europa kan anvende.

Norge har gode og framtrepende forskningsmiljøer innen klima og energi. Støtte til videre forskning er viktig slik at disse fagmiljøene opprettholdes og kan bidra med oppdatert kunnskap lokalt og globalt.

Tekna vil:

- samarbeide med myndighetene for å få fram konkrete tiltak for å øke antall arbeidsplasser knyttet til fornybare energikilder og mer bærekraftig industri i Norge.
- jobbe for økte bevilgninger til forskning på klimaendringer, -risiko og -tilpasning, samt teknologi for å redusere utslipp av klimagasser.
- ha en aktiv bruk av det offentlige virkemiddelapparatet for å stimulere til utvikling og bruk av teknologi som bidrar til redusert energiforbruk.
- arbeide for omstilling til bærekraftig infrastruktur og næringsliv ved å innføre insentiver for å ta i bruk klima- og miljøvennlig teknologi hurtigere.
- jobbe for at Statkraft og Statnett fortsatt skal være ledende aktører innen kraftutbygging og nettbygging.
- jobbe for innføring av effektprising og teknologi for effektkontroll for forbruker slik at et jevne strømforbruk i Norge kan oppnås.
- ha en nasjonal strategi for SMART GRID som inkluderer løsninger for smarte bygg og lokalt distribuert strøm- og varmeproduksjon.

Bærekraftige byer og samfunn (mål nr. 11)

Mer enn halvparten av verdens befolkning bor i byer og ytterligere 2.5 milliarder mennesker vil flytte til byer innen 2050. Byutvikling som gir gode boforhold, trygge og effektive transportsystemer krever kompetanse. Tekna mener at arealplanlegging i de store byene må være i tråd med statlige planretningslinjer, ha en langsiktig horisont og gi insentiver til å utvikle klima- og miljøvennlige byområder. Flere bosatte i byområder, kan gi flere eksponerte for lokal luftforurensning og støy over nasjonale mål og grenseverdier. Her er god planlegging, sammen med avbøtende tiltak nødvendig. Planlegging må også klimatilpasses for å møte økte utfordringer med overvann og urban flom.

Tekna støtter Stortingets mål om at all trafikkvekst i byene skal tas av kollektivtrafikk, sykkel og gange. Dette nullvekstmålet må ligge til grunn for transportplanlegging i byområder og tettsteder. Tekna mener at jernbanenettet må oppgraderes og utbygges rundt de store byområdene for å

fungere som ryggraden for den daglige persontransporten. På lengre strekninger må jernbanen opprustes for å være konkurransedyktig mot fly- og veitransport for både for gods og personer. Store jernbane- og vegutbygginger i samme transportkorridor bør planlegges og utbygges sammen for sikre effektiv bruk av ressursene, jernbanens konkurransekraft mot veitransport, og for å minimere utslipp fra anleggsarbeidet. Inter-City-satsingen på jernbane må fullføres uten utsettelse.

Kollektive transportløsninger bygges og utvides i dag både på innfartsårer, ringløsninger og tverrforbindelser. Satsing på kollektive løsninger i kombinasjon med trafikkreduserende tiltak som veiprising og parkeringsrestriksjoner minsker behovet for kostbare veiutbygginger i byene. De bynære transportsystemene må dimensjoneres og prises slik at det lønner seg økonomisk og tidsmessig å velge andre fremkomstmidler enn privatbil. Faglig kunnskap må ligge til grunn for beslutninger der trafikkreduserende tiltak for biltrafikk sees i sammenheng med utbygging av kollektivtrafikk og effektive sykkel- og gangveier med høy sikkerhet. ITS (intelligente transportsystemer) må videreutvikles for å korte ned tiden for kollektive reiser som krever overgang mellom flere transportmidler og for å gjøre det enklere å kutte bruk av privat bil. GPS-basert vegprising kan være et slikt system, men det må kunne dokumenteres at slike tiltak har en positiv klima- og miljøeffekt.

Tekna vil:

- arbeide for å få en arealutvikling i byer og tettsteder som gir muligheter for en grønn livsstil og minimerer det daglige private transportbehovet
- Jobbe for målet om at vekst i persontransport i byene skal tas av kollektivtrafikk, sykkel og gange (nullvekstmålet), og for at dette målet skal være styrende for areal- og transportplanlegging
- arbeide for å beholde og utvikle insentiver for miljøvennlige alternativer i samferdselssektoren
- støtter regjeringens mål om å overføre gods fra vei til sjø og bane så fremt dette kan bidra til å redusere utslipp av klimagasser
- være en pådriver for klima- og miljøvennlig drivstoff innen alle transportformer.
- arbeide for innføring av intelligente transportsystemer (ITS) innen privat- og kollektivtransport
- jobbe for en mer helhetlig og faglig basert arealplanlegging, herunder at samferdselsutbygginger baseres på beregninger av kapasitetsbehov og totale klima- og miljøpåvirkninger
- arbeide for at Inter-City-satsingen for jernbanen kommer i mål uten ytterligere utsettelse
- oppfordre til at lavutslippsløsninger legges til grunn som kriterier i anskaffelsesprosesser i samferdselssektoren

Ansvarlig forbruk og produksjon (mål nr. 12)

Ifølge det norske avfallsregnskapet (SSB) fortsetter gjenvinningen av ordinært avfall å avta og var i 2017 falt til 70 prosent – den minste andelen på 12 år. Samtidig øker avfallsmengden som går til deponi. Norge bør ha som mål å oppnå bærekraftig forvaltning og effektiv bruk av naturressurser, samt å redusere avfallsmengden gjennom forbud, reduksjon, gjenvinning og gjenbruk innen 2030. Norge må samordne innsatsen med våre europeiske handelspartnere og støtte effektive tiltak i EUs handlingsplan for sirkulærøkonomi.

Private, store selskaper må stimuleres til å innføre bærekraftige arbeidsmetoder og rapportere om bærekraft. Offentlige anskaffelser må fremme bærekraftige løsninger og ordninger. I tillegg til avfallsforebygging må virkemidler vektlegge materialer i avfallsstrømmene, fremfor produktets

opprinnelige funksjon. Produsentansvar må utvides og markeder for resirkulerte materialer trenger politisk drahjelp. Arbeidsgiver bør legge til rette for at ansatte skal ha mulighet til å velge miljøvennlige reisealternativer eller redusere antall reiser.

Norge har verdensledende teknologimiljøer blant annet innenfor olje og gass, energi, prosessindustri og maritim sektor. Vi har tilgang til fornybar energi og store naturressurser innen fisk, sjømat, mineraler og trevirke. Dette gir Norge muligheter og et ansvar for å bidra til en grønn industriutvikling hvor materialer, avfall og restenergi fra en prosess kan inngå som en innsatsfaktor i andre prosesser og virksomheter. Dette kan bidra til mer effektiv bruk av naturressurser og mindre påvirkning på klima og miljø.

På initiativ fra Regjeringens ekspertutvalg for grønn konkurransekraft har næringslivet og industrien laget 15 ulike veikart for grønn konkurransekraft innen ulike bransjer. Teknologit utvikling og tøffe myndighetskrav må gå hånd i hånd for å skape konkurransedyktige bedrifter og arbeidsplasser. Myndighetene må følge opp de ulike veikartene med støtte til forskning, innovasjon, pilotering og standardisering for å utvikle nye markeder. Norge er et land i lab-størrelse med gode koblinger mellom industri, akademia, myndigheter, ledelse og ansatte. Disse koblingene er et viktig konkurransefortrinn for Norge og må brukes enda bedre for å oppnå en koordinert innsats for utvikling av fremtidsrettet industri og arbeidsplasser. Norge bør dele kompetanse og erfaringer innen omstilling til et grønnere næringsliv og samfunn for å bidra til at gode løsninger også kan implementeres internasjonalt.

Ansvarlig forbruk innebærer trygg avsetning av sluttprodukter som ikke kan inngå i andre produksjonsprosesser. CO₂ er et slikt sluttprodukt. Vårt samfunn er per i dag avhengig av fossil energi med det resultat at det slippes ut store mengder klimagasser. I tillegg slipper prosessindustrien ut store mengder CO₂, og det finnes i dag ingen alternativ teknologi for å unngå disse utslippene. Fangst av CO₂ fra store punktutslipp og trygg lagring vil derfor være nødvendig for å nå klimamålene. Teknologi og kompetanse fra prosessindustrien og olje- og gasssektoren er viktig for å kunne lykkes med karbonfangst og -lagring i Norge og Europa. Binding og lagring av CO₂ ved biologiske prosesser i marine miljøer og skog må det også arbeides aktivt med.

Det er økende interesse for karbonfangst og -lagring i Europa, og en høyere kvotepris for utslipp av CO₂ gjør utviklingen av fungerende markedsløsninger mer sannsynlig. En fremtidsrettet lagring av CO₂ på norsk sokkel er avhengig av at andre land bidrar med CO₂ og økonomi inn i prosjektet.

Tekna vil:

- at veikartene for grønn konkurransekraft i næringslivet og industrien må følges opp med tøffe, langsiktige utslippskrav, støtte til forskning og innovasjon, pilotering og standardisering
- jobbe for at Norge tar rollen som et foregangsland for å sikre omstilling til en bærekraftig industri gjennom samarbeid mellom myndigheter og næringsliv
- jobbe for at regjering og Storting tilrettelegger for en investeringsbeslutning om utbygging av en verdikjede for CO₂-fangst og -lagring
- jobbe for at regjeringen prioriterer arbeidet med en nasjonal strategi for sirkulær økonomi basert på sektorovergripende tiltak med fokus på blant annet avfallsforebygging, utvidet produsentansvar og utvidelse av markedet for utsorterte materialer
- at offentlige innkjøp og anbudsprosesser skal vektlegge klima og miljø som tildelingskriterier
- at det skal lønne seg og legges til rette for å kunne velge miljøvennlige reisealternativer både privat og i jobbsammenheng, samt legges til rette for videokonferanser for å redusere reisebehovet.

Liv under vann og på land (mål nr. 14 og 15)

Alle samfunnsborgere og samfunnsaktører har et ansvar for å ta vare på mennesker og miljø og forhindre tap av artsmangfold. Verdenshavene er hoveddriveren for de globale systemene som gjør det mulig for mennesker å leve på jorda. Drikkevann, vær, klima, mye av maten vår og lufta vi puster inn er regulert av havet. Norges naturgitte forhold, sammen med våre teknologiske fortrinn, gir oss en unik mulighet til å kultivere og høste fra hav og land. For å imøtekomme den økende etterspørselen etter energi, mineraler, medisin, og mat er en bærekraftig forvaltning av hav- og landområder essensielt.

Det vil oppstå situasjoner der tiltak som bremser global oppvarming, kan få negative konsekvenser for miljøet. Produksjon av biodrivstoff er et eksempel; det er viktig at dette ikke skjer på bekostning av sårbar eller verneverdig skog, eller på bekostning av matproduksjon, men i stedet produseres fra restprodukter og avfall. Et annet eksempel er vindkraft, der utbygging kan påvirke lokalt miljø.

Bærekraftig forvaltning av hav og land innebærer også å redusere utslipp og forsøpling forårsaket av materialer som ikke kan brytes ned i naturen. Dette innebærer blant annet utslipp av miljøgifter og plast. Plast kan være et klimavennlig materiale, det kan bidra til å forlenge levetiden til mat ved bruk av inert atmosfære i forpakningen, og det kan sikre sterile forhold i helsesektoren. Unødvendig bruk av plast bør unngås. Plast er et stort miljøproblem ved feil avhending, som når det samles opp i havet. Særlig er det utfordringer rundt utslipp av mikroplast.

Norge må få på plass insentiver og tiltak rettet mot forbrukere og industri for å hindre utslipp og sikre oppsamling av plast og andre materialer som ikke er biologisk nedbrytbare. Norges bistandsprogram mot marin forsøpling og mikroplast ble lansert i 2018 som bidrag til å nå FNs visjon om null utslipp av plast i havet. Norge må fortsette arbeidet for å etablere internasjonale avtaler som begrenser utslipp av plast i havet og for å øke kunnskapen om utbredelsen og effektene av slik forurensing.

Vern og bærekraftig bruk av arealer og naturressurser må få større prioritet i forvaltningen. Verdien av økosystemtjenester må synliggjøres og vektlegges i beslutningsprosesser. Regjeringens ambisjon om helhetlige forvaltningsplaner for ulike naturtyper må følges opp effektivt. I tillegg til forvaltning av tradisjonelle naturområder, mener Tekna det er viktig å styrke politikken også for forvaltning av biomangfoldet i bebygde og bymessige områder.

Tekna vil

- jobbe for at Norge får på plass insentiver og tiltak rettet mot forbrukere og industri for å hindre utslipp og sikre oppsamling av materialer som ikke er biologisk nedbrytbare
- at forskning knyttet til å forstå miljøeffekter av utslipp må styrkes.
- jobbe for en helhetlig vurdering av klimarisiko for de marine næringene



Tekna

Tekna kjemper for deg og
faget du brenner for